

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:

odată 14 fil., a două
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

To' ce privește foaie
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
in Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marți, Joia și Sâmbăta.

Funcționarii.

— La scumpirea traiului. —

Vremile excepționale de azi au adus cu sine și urcarea articlilor de tot soiul, într'o măsură așa de mare, încât autoritățile au trebuit să intervină, ca să pună capăt acestui adevărat *jaf*, ce s'a săvârșit față de noi, din partea marilor și micilor hiene ale războiului.

Câteva luni de temniță, câteva sute de coroane pedeapsă, pentru hămesii, cari voiau să profite de încurcătura generală, pentru a se îmbogăți pe spatele altora, au fost foarte bine venite, și nădăjduim, că pedepsele vor urma cu aceeași rigoare, până când toți producții — sau liferanții, — prea lacomi, se vor convinge, că în aceste zile grele, e o *crimă* să abuzezi de situație, pescuind în turbure, pe spinarea bieților oameni, destul de năcăjiți și de altcum.

Producții și liferanții — par nobile fratrum — nu se pot plânge de vitregimea vremilor. Cei câțiva articlii ce s'au urcat, și pe cari ei îi plătesc cu bani gata, sunt aproape disparenți, în proporție cu venitele, ce le incasează. Ei vând azi totul — dela ou până la bou, și până la grâu și cucuruz — cu prețuri ce întrec valoarea de până acum și cu 3—400%; au deci destulă rezervă pentru a rezista articlilor de comerț și industrie, pe cari din norocire, nu-i pot produce tot ei. Comercianții și industriașii, nefiind, în cea mai mare a lor parte, producții de articlii de alimentare, urcă și ei prețurile, ca să contrabalanseze acest imposit înspăimântător.

Și cine trage scurta?

Bieții *funcționari*, cari sunt avizați, și în aceste zile de extraordinare scumpire a traiului, la *vechile* lor lefuri, cari nu mai pot

ține azi pas cu o schimbare atât de disproporționată.

Ei n'au nici grâne în hâmbare, nici articlii de comerț, pe cari să-i urce, după bunul lor plac. Au numai leafa lor — destul de modestă și până acum — și fac sforțări enorme, să se mai mențină la suprafață, în împrejurările din samă afară de grele.

Faptul acesta *de absolută inegalitate a luptei pentru traiu* s'a remarcat în aproape toate organele de publicitate din țara noastră.

Sentimentul umanitar de prețurindeni a grăbit să ajutore pe funcționarii avizați la lefuri fixe, cari îmbrânciau sub poverile traiului. S'au dat adause de scumpete, s'au votat avansuri pe luni de zile, fără procente, s'au plătit lefuri duble, dar „cea mai frumoasă pildă de urmat” (vezi „Românul” Nr. 133 din 2 Iulie n.) a dat-o fabrica de automobile din Arad, care la 1 Iulie a plătit funcționarilor săi salariul îndoit, angajându-se să plătească tot ea *diferența de preț* pentru toți articlii dn consum, așa încât funcționarii n'au să spezeze pentru traiu decât sumele obișnuite în vremile normale.

Avem și noi funcționăria noastră, care credem, că merită un sprijin îndoit, în aceste zile cu atât mai grele, cu cât rândurile lor au început a se *rări* în mod destul de simțitor, și în afară de vitejii ce sângerează pe câmpul de luptă, suportă și cei de acasă mizeriile războiului.

Alături de ceice luptă și mor pentru țară, trebuie să ne gândim și la aceia, cari suportă așasă greutatea războiului, contribuind cu munca lor, la continuarea mecanismului intelectual, ce susține țara și neamurile!

Biserica și presa în cultura românească.

de Dr. C. Pavel.

IV.

Insuș marele *Cipariu*, perdut în desfacerea și refacerea țesăturii limbii noastre, recurge dela o vreme la această armă, întemeind la 1847 *Organul Luminării*, iar la 1848 *Organul Național*, cel dintâi ziar românesc tipărit cu litere latine. De aci înainte pe zi ce merge ziaristica noastră prinde rădăcini tot mai adânci. Așa — mai ales sub absolutism — avem o presă de propagandă ce poate servi — pe lângă toată sărăcia limbii — și astăzi de model, atât ca bogăție de îndrumări cât și ca conduită vrednică. Presa acestei vremi ne dă o samă de talente ziaristice din cari se distinge vornicul *Cezar Boliac* care la 1848 scoate la Brașov ziarul de împăcare: *Expatriatul*; la 1856 *Buciumul*, iar la 1866 vestita *Trompeta Carpaților*.

Tot la 1848 Costache Negruzzi întemeiază ziarul: *Pruncul Român*, din care la 1857 Costache Rosetti a făcut *Românul* vechiul organ politic liberal din Regat în jurul căruia s'au grupat cei mai marcanți bărbați de stat din a doua jumătate a veacului trecut.

La noi în vremea aceasta întemeiază familia *Mocsanyi* în Viena ziarul *Albina* redigat de *Vicențiu Babeș* și *Dr. Gheorghe Popa* un distins bărbat de școală eșit dintr'un sat de lângă Boiș. Numărul dintâi al *Albinei* apără în ziua de Paști, 1866 cu ținta: „*De a desvolta și reprezenta adevărata valoare etnică, politică a elementului român și totodată de a deștepta și a conduce lupta pentru existența și cultura acestui element*”.

Mai târziu la 1874 câțiva tineri, — distinși fii ai Ardealului, — cum au fost *Visarion Roman*, *Nicolae Densușianu*, *Teofil Frâncu*, în frunte cu regretatul *Ales. Lăpădat* scot la Brașov *Oriental Latin*, organ pus pe baze foarte practice, așa cum reese aceasta din articolii: *Asupra situațiunii* ai lui *Lăpădat*. *Oriental Latin* în loc de visări plângarnice la mama Roma și *Divul Traian* îndeamnă la muncă organizatoare socială și economică.

Tinerilor dela amintitul ziar din Brașov se alătură tot pe aceea vreme *Federațiunea* lui *Ales. Roman* și *Concordia* lui *Zigismund Pop* din Budapesta. Dela 1880 încoace nouile involburări și frământări politice și sociale chiamă pe teren noi organe de publicitate cu aprigi luptători ai condeiului. Pe lângă

Gazeta Transilvaniei alui *Aurel Murășanu*, se impune în vremea aceasta organul cel vechi al partidului dela Sibiu, care ne dă o samă de scriitorii și ziariștii cei mai iscusiți din anii din urmă, cum sunt *Dr. Dăianu*, *Ion Slavici*, *Ilarie Chendi* întemeietorul foiletonului literar, și pe *Ion Rusu-Sirianu*, tribun și ziarist în toată ființa.

Biserica, cași leagănul tuturor instituțiilor de înțărmar și propășire de-ase-menea de cu bună vreme a recunoscut rostul presei în reculegerea noastră pe toate terenurile. Și atât în organele ei, întemeiate atunci când s'a văzut trebuință, și prin frumoasa pleiadă de scriitori și bărbați de litere, eșiți din rândurile clerului românesc, a contribuit mult și contribuște și astăzi la prestigiul presei românești și la ridicarea morală a muncitorilor ei. Și va contribui în măsură și mai mare, când într-o zi va face față greutăților și problemelor materiale, cari stânenesc chiar presa bisecească aparte. Fără puternice organe de publicitate, Biserica încetul cu încetul devine o instituție fără vlagă în mersul biruitor al vremii. Iar poporul nostru, și pe mai departe numai în Biserica noastră românească își va putea păstra limba și ființa. Și nici nu-mi pot închipui adevărat progres pentru neamul nostru, decât păstrând neatînse toate învățămintele marilor noștri bărbați, credința și obiceiurile apucate din străbuni, ca tot atâtea condiții de căpetenie ale dăinuirii noastre în iubita noastră patrie.

În slujba acestui avut național, cultural și bisericesc au stat toți vechii întemeietori și îndrumători ai presei române și în aceeași vreme și ai scrisului românesc. Aceste ziare, primitive și mai moderne; mici și mai mari sunt tot atâtea pietrii dăltuite în zidul de apărare și conservare al vieții noastre.

Spiritul acestor mari apostoli și mucenici am simțit, că planează asupra mea când am cetit zilele acestea Nrul 56 al *Unirii* din 1915.

România și Austro-Ungaria au încheiat un acord comercial. Citim în »Dreptatea«:

»Dreptatea« a fost singurul ziar, care a anunțat, că d. von Kallenberg, ministru austriac, a fost în Capitală, unde a rămas mai multe zile. Asupra misiunii lui von Kallenberg nu s'a putut afla nimic în primele zile.

Azi suntem în măsură să dăm deslușiri complete asupra acestei misiuni.

Di von Kallenberg a venit în România însărcinat de guvernul său ca să trateze cu guvernul nostru încheierea unui acord comercial în legătură cu transporturile.

Di Kallenberg a avut misiunea să cerceteze împreună cu guvernul român mijloacele, prin care s'ar putea efectua mai ușor transportarea cerealelor cumpărate de austro-germani în România cum și puțința unei aprovizionări a țării noastre cu cele ce-i lipsesc și i-ar putea veni de peste graniță.

Suntem informați, că misiunea ministrului austriac a reușit pe deplin. Guvernul român prin d. Dr. Anghelescu a prezentat planul unei eficace executări a transporturilor dinspre o parte și alta a celor două țări învecinate. S'a cerut guvernului austriac să trimită mai multe vapoare zilnic, care se garantează, că vor fi imediat expediate cu produsele agricole depozitate sau cele ale proprietarilor.

În sfârșit, sunt o serie de amănunte asupra cărora nu putem da încă prea multe deslușiri, fapt cert e, însă, că misiunea dlui von Kallenberg a fost încheierea unui acord comercial cu România și că această misiune i-a reușit pe deplin.

La Mănăstirea Putna. Bubuitul tunurilor, tropotul cailor, vaietele celor ce muriau deșteptară pe bătrânul Voevod. Cu greu își făcu el loc afară din mănăstirea

Putna și își dă la o parte genele lungi ce-i ascundeau vederea. Privește în zarea roșie și înourată de fumul și de praful armatelor...

»Ce înseamnă aceasta?« întrebă el. »Iarăși au dat tătarii năvală în țară sau au îndrăznit ale șleahțe străine să ne încalce hotarele? Unde sunt oștile moldovenești să le alunge«.

»Aici nu e țara moldovenească, Măria Ta, e o țară străină pe care vor să o ia acum rușii.

— Cum? Am dus eu 47 de răsboaie pentru ca la urmă să am locașul meu de veci la străini? Nu se poate! Să vie vechia mea oștire, arcașii mei din Orhei și dela Hotin, pedestrima din Cetatea Albă, călăreții dela Nistru...

— Acestea nu sunt în țara moldovenească, Măria Ta, sunt stăpânite de atot pravoslavnică Rusie.

— Să se ridice atunci toată Moldova, dați știre la Iași, la Bârlad, la Galați...

— Moldova nu mai este Măria Ta, s'a unit cu țara de peste Milcov.

— »Apoi, tocmai atunci ea este cu atât mai mult, — vechiul meu gând«, — zise bătrânul, »dacă nu aș fi avut pe turci în cale, de mult de când am bătut pe Tepeș și pe Radu cel frumos, erau aceste țări unite. Dar atunci? Moldova e mai mare, mai puternică cum lasă pe străini să o încalce fără a mișcă? Să se adune sfatul! Chiamă pe Troțușan, Arbore, pe Purice, pe Baloș...

— »Numai sunt« Măria Ta, acuma este Take Ionescu, Emil Costinescu, Fagure, Pizani, Mendonidi, Honigman... »patrioți« Măria Ta.

— Ce tot îmi spui acolo! Take, Emil, Honigman...? Aceste nu sunt nume românești!

— Te înșeli, Măria Ta, ăștia sunt astăzi singurii bărbați români cu tragere de inimă pentru țară! Dovadă, că își zic

FOIȚA.

Clacă ori zi de lucru?

O iobăgie nouă.

Suntem în pragul celui mai mare praznic al pământului: sărbătoarea plugului și a muncii unui an — secerișul. Nici un rod al solului nu e salutat cu atâta dragoste și așteptat cu atâta dor ca grânele coapte. Celce a trăit la țară și a avut de atâteaori ocazie să vadă câmpul nesfârșit de o mare de spice, cum se pleacă și îndoale în lumina albă a soarelui de Iulie, nu va uita niciodată o privescătoare ca aceasta. Mai se ascunde și soarele după câte un nor, mai se întunecă cerul, iar dela miază-noapte vântul coboară ușor pe holdele aurii de pe dealuri și văi — e un zuiet și un freamăt, care l'ai asculta mereu.

Nici un cules nu are farmec atât de covârșitor ca — secerișul. Crește omul cu un cap, când pornește cu ai căsei spre nesfârșitele lanuri. Și pe când capul familiei o ia dealungul pe brazdă, judecă rodul din pargă și privește destătându-se în mulțimea de spice, se pleacă pe urmă-i fetele mândre, făcând cu secerea largă cale pe holdă înainte.

Mie unuia nu mi-a plăcut nici când bărbații secerând. Bărbatul e prea grav pentru un lucru atât de delicat și atât de nobil. Secerea e a fetelor, e muncă tinereței. Lor le șade să se plece, să se îndoale. Spice sunt doară și ele, înalte, mlădii, subțirele. Li-se îmbujorează mai bine obrazul, le strălucesc mai fermecător ochii. La o zi cu soare de Iulie, la atâta splendoare în natură, cuvine-se să lucre cel mai gingaș, mai delicat muncitor. Bărbatul e pentru alte anotimpuri, pentru mai aspre lucrări.

Căci secerișul nu e lucru servil — e o sărbătoare. E munca omului liber, care se desfășoară la foșnetul secerii și zureitul spicelor. E mana cerească, pe care e o datorință să o primim elevați sufletește și în toată podoaba timpului.

Din aceasta concepție universală au răsărit apoi rând pe rând multe obiceiuri, expresia atâtor bucurii, pe cari bietul om, muncitul om, le păstrează cu toată sfințenia. Când apune soarele și pe sat se coboară umbrele dintâi ale întunecului, cete de secerători apar la capătul satului — vin fetele mândre cu secerea la brâu. De cântecul lor răsună satul departe. Iar când pe sfârșit este secerișul, toată casa își leagă o cunună de spice, la clăia din urmă, o împodobește cu flori și așa o mai cântă seceretoa-

rele dealungul satului, încât nu rămâne casă, din care să nu stropească cineva cu apă, pe celce aduce cununa.

Un cântec și o veselie e pretutindenea, o mare sărbătoare familiară.

Cine a știut să prindă apoi într'un mănunchiu podoaba aceasta risipită a secerișului și să o facă într'o bucurie generală a satului — nu caut. A fost poate și acela un spirit visător, un vizionar, care s'a emoționat de atâta poezie, provocată de seceră, de vară, de soarele lui Iulie ori Dumnezeu știe. Căci — sunt mult convins — că acela a strâns cea dintâi clacă. Las, să seceră odată cu toții, să cânte cu toții. Lăutari se umble pe urma cetelor îmbărbătate de spor și tinerețe, crucea de spice, pe care o făcea până aci particularul pe seama sa să ia proporțiile cuvenite și să i-se zică — *buzdugan*, iar seara termine-se toate cu joc în uliță și chiuituri. Pilda va fi plăcut și altora și s'a făcut asemenea și pe airea. În fruntea afacerii s'a pus cel dintâiu om i-a strâns pe toți la lucru și bucurie și s'a făcut astfel istoria clăcilor neprihănite, a sărbătorilor populare, cari și azi mai există ici-colo rămase ca prin minune neatînse de lăcomie oamenilor puternici și de concepția stricată a lumii de azi. Mai sunt și astăzi sate, unde claca se păstrează în curățenia ei

ei singuri: acțiune națională, ligă patriotică... ei singuri iubesc țara și știm mai bine decât ceilalți, că nu ne trebuie nici Hotinul,

că trebuie să ne închinăm Rușilor!

— Nu înțeleg! Dar bine, nu aveți pe domnitorul țării urmașul meu la domnia Moldovei, al Moldovei eu am lăsat-o întreagă și neprihănită — pentru care n'am avut o zi de odihnă față de dușmani?

— Avem mai mult, Măria Ta, avem un Rege!

— Un rege? Apoi atunci ce așteaptă? De ce nu strânge armatele; de ce nu bucumă să se deștepte codrii — să vie cu cu toții să alunge pe contropitori. Nu are România oaste și tunuri?

— Nu poate, Măria Ta, — regele iscălește numai — iscălește orice i-se pune înainte de sftinicii lui, și acestia nu se înțeleg — se ceartă între ei, mi-se pare să cam teme de »patrioți« și apoi și de ruși...

— E rege și nu poate? M'am temut eu de turci? M'am temut eu de dușmanii din țară? Pe cei dintâiu i-am biruit, pe ceilalți i-am îngenuchiat!

— Alte timpuri, Măria Ta! Acum nu mai sunt vremuri de mândrie, de îndrăzneală, de unire... acum e vorba de umilire, de căpătuială, de frică...

— Apoi de-i așa, de ce m-am deșteptat? De ce n'au dărâmat ghiulelele dușmne și zidurile acestei sfinte mănăstiri!

Și bătrânul Voevod acoperindu-și ochii cu lungile-i geni simțind din nou fiorul morții întră iarăși, mai abătut, — după cele ce auzise — în vechiul său locaș din mănăstirea Putna.

(Moldova)

Ce pretinde Bulgaria. Ziarul „Stampa“ publică interviul acordat de Genadiev, unui corespondent dela susnumitul

ziar. După declarațiile făcute de Genadiev, Bulgaria pretinde anexarea Macedoniei, anume dela Turcia pretinde Tracia, dela Grecia Macedonia și dela România Dobrudja. Față de aceste pretenziuni Sârbia să declară de contrară. Trebuie să ne reamintim, că ținuta Sârbiei a fost motorul acestui războiu european. Oare nu independența Sârbiei a fost motivul pentru care Rusia, Franța și Anglia au declarat războiul? Datorința Sârbiei era să-și ajute aliații, însă au trecut șase luni fără să fi început cea mai mică ofensivă. La încheierea interviului Genadiev a spus, că până acum împătrita înțelegere ne-a făcut concesiuni inacceptabile.

Desmințirea propunerilor făcute Sârbiei pentru pace separată.

Din Viena se comunică semioficios: Ziarul „Fremdenblatt“ publică următorul comunicat: Ziarul sârb „Sanouprava“ în numărul din 9 Iunie, se pare semioficios, a afirmat, că aroganta Austro-Ungarie în două rânduri a oferit pace separată slabei Sârbie. Din cercuri competente suntem autorizați să declarăm, că afirmațiile acestea sunt din domeniul fantaziei. Austro-Ungaria, în decursul războiului, nici odată și nimănui deci nici Sârbiei nu a făcut propuneri pentru pace.

Răspunsul primministrului bulgar ententei. „Neues Wiener Journal“ primește următoarea depeșă din Berlin: După comunicatele din Rotterdam răspunsul lui Radoslavov la propunerile ententei e o capodoperă diplomatică. Radoslavov constată, că ententa dispune asupra acelor teritorii, cari aparțin altor state. Anexarea acestor teritorii Bulgaria ar putea-o cu armata ei, fără să se lege de ententă. Bulgaria aspirează puțin la estensiuni teritoriale în răsărit, tocmai de aceea nu voiește războiul cu Turcia, fiind-că anexarea acestor teritorii se

poate obține în mod pașnic. Bulgaria ar lua Salonikul dela ententă, dar greutatea e în câștigarea Monastirului, care aparține de teritoriul Macedo-Bulgar. Politica expectativă a guvernului e aprobată de popor.

Partidul lui Venizelos despre situația greco-italiană. „Az Est“ comunică: Colaboratorul dela ziarul „Nuovo Giornale“ a avut o convorbire cu Taratakis, deputat din partidul lui Venizelos, care a declarat, că nu crede de inevitabil conflictul dintre Grecia și Italia. Pactul dintre Sârbia și Grecia în mod vădit se îndreaptă contra Bulgariei, iar nu a Italiei. Grecia nu poate pretinde Valona. Relațiile dintre Italia și Grecia nu sunt în nex cu relațiile dintre Sârbia și Italia, așa că Italia liberă își poate forma relațiile cu ambele state. Planurile lui Venizelos încă nu sunt cunoscute, despre toate acestea el până la momentul acțiunii, păstrează cel mai mare secret. Expunerea a încheiat-o cu cuvintele, că în Grecia, patria culturii, poți avea încredere.

Ententa amenință Bulgaria cu ruperea legăturilor diplomatice?

„Vossische Zeitung“ primește următorul comunicat din Sofia: După informațiile cercurilor diplomatice, reprezentanții quadruplei alianțe, vor prezenta în 6 Iulie o nouă notă guvernului bulgar, în care cere guvernului bulgar să se declare fără amânare dacă are de gând să coopereze alături de quadrupla înțelegere împotriva Turciei. Ca presiunea notei să fie mai mare, reprezentanții afirmative vor declara (?) că puterile ententei eventual vor întrerupe legăturile diplomatice cu Bulgaria, dacă și această notă alor va rămânea fără rezultat. Nota aceasta nu cuprinde de altcum nici o concesie nouă de teritoriu și astfel chiar reprezentanții sunt aproape siguri, că vor primi răspuns negativ.

și e sărbătoarea omului liber, care bucuros închină o zi de seceră preotului ori altui onorațier numai obiceiul străvechi să nu fie știrbit și cinste să se aducă secerișului după cum se cuvine.

Mai sunt sate de aceste, dar puține. S'au schimbat azi vremile nouă, și alți oameni au răsărit. Cei de azi nu mai caută la frumseța sărbătorii, ci la risipa, ce se face cu aceasta ocazie. Clăcașii lucră, și proprietarul trebuie să se îngrijească de ei. Iar o sută de inși mănă mult, beau mult, mai sunt apoi și alte cheltueli pe delături: Cămașa și capul de rachiu celui care aduce buzdușul, cinstea la femeia, care ferbe, la lăutari, la clăitori. Mai se sparge de multe ori claca în bunăzi, după câte o ploaie, ce nu o prevezi și nu e lucru ușor, când chiar ai vrea să alegi paguba din câștig. E natural, că celce a fost mai mult om decât criminal, și-a ținut de datorință să pună în sarcina bietei zile de clacă toate năcazurile, datoriile, neajunsurile proprii, de acum și dela începutul lumii, căutând mereu munca, ce se prestează și camăta, ce o aduce. Astfel pe încetul visătorul, poetul de odinioară, pe care l-a răpit mai mult frumseța zilei, decât munca prestată, a adormit în Domnul, ca în locul lui să răsăre omul real, rigid în calcul și aspru în aplicații și să strice toată aceasta mare zi de praznic și bucurie.

Acest din urmă a cerut apoi dela clăcași mai puțin cântec și mai mult lucru, mai

puțin joc și mare conștientiositate. Și-a făcut uitare și de lăutari și de cununile de grâu — risipă fiind și aceste — și iată-ne dela clăci — la zile de lucru.

Clăcașul la rândul său încă a simțit schimbarea vremilor și văzând, că e chemat la lucru și nu la sărbătoare, s'a acomodat și el împrejurărilor. E altul boerul, altul e și clăcașul lui. Vor mai fi fost ele faze remarcabile în istoria aceasta de o crudă tranziție, dar acele le las în sarcina altora. Las să scrie istoria aceasta cu o mai mare competență alții, și să spună, cum au fost transformate zilele de clacă în zile de lucru, și pentru ce urmașii vechilor visători au abzis de marea sărbătoare, dar eu unul nu mă amestec.

Vor mai fi fost clăcași, cari s'au ridicat împotriva chemării volnice a satului, la lucru, se vor mai fi invocat argumente pe lângă concepția, că e vorbă de o zi de lucru benevol, ce satul o face în cinste celui, pe care vrea să-l cinstească, dar vremile au fost mai tari decât omul. (Au fost și oameni mai tari decât vremile și aceasta să și cunoaște pe satele încă neiohăgite în aceasta direcție). Pe alocurea s'au rescumpărat oamenii de sila aceasta, plătind merța, dar s'au trecut și cu plata și cu lucru. Ș'apoi ca o pildă eternă de lacomie omenească mai pomenească-se și felul, cum a fost interpretată ziua de lucru. Vorba e, că dacă e zi de lucru, dator e fiecare să o facă, când i-se spune și la lucru, unde e chemat.

Azi claca popii e la — sapă, la plug, la culesul cucuruzului, la îmblătit, la sămănat, la țesut, secerat, frânt cânepă, pe care bietul credincios o face de silă și când ar vrea să o facă de bucurie...

La statorirea venitelor congruali s'a pus și ziua de lucru, ca un venit statornic al preotului și astfel almul de mai înainte s'a proclamat în uz. Nu i-a venit nimănui atunci în minte să spună, că o zi de lucru benevol, nu poate fi considerată de izvor statornic de venit.

Și mult mă mir, că în concurs cetesc între „emolumente“ tot zile de lucru, când printre ele mai sunt destule zile de clacă, zile de sărbătoare, pe cari satul le închină la seceră preotului, ca un semn de cinste, ce o are față de păstorul și conducătorul său.

Și ar fi bine să se facă deosebirea aceasta, ca să se vadă, că mai sunt sate, cari nu s'au lăsat să fie iohăgite și și-au păstrat independența, deși preotului lor fi fac cu drag o zi de clacă la seceră. E o mai mare satisfacție pentru noi să avem un popor liber, conștient de sine, care de bună voie vine întru ajutorul păstorului său, decât unul rob, pe care îl aduci cu de-asilă.

Mai e vorbă și de vechea sărbătoare, inaugurată de suflete neatinsse de specula banului. Căci sărbători de natura aceasta așa puține ne-au rămas și vor fi și mai puține...

Delaolt.

Războiul european.

Budapesta, 4 Iulie. (Oficial).

Frontul rusec. Pe frontul rusec privirile se îndreaptă asupra luptelor mari de lângă Krasnik—Zamosc. Centrul luptelor e orașul Krasnik, pe care trupele noastre l-au ocupat de mai multeori și din nou l-au părăsit. Trupelor noastre ieri le-a succedat să pătrundă până la limita nordică a acestei localități și să o ieie în posesiune. Contraatacurile rușilor le-am respins. Lupta aceasta în general are caracterul unei lupte vehemente. Succese frumoase au abținut trupele noastre spre ost de Krasnik, unde au spart pozițiile inamicului, au făcut prizonieri cam o mie ruși și au capturat mai multe mitralieze și tunuri.

Rușii, cari ieri au opus mare rezistență în Galiția-ostică, între Vlotila și Vlotolika și dela acestea continue spre nord au fost atacați de trupele aliate și după lupte de mai multe ore au fost respinși de pe întreg frontul spre Vlotolika. Am prins 3000 ruși și am capturat mai multe mitralieze. În regiunile Przemyslany și Gliniany inamicul se retrage spre ost. La cursul Bug-ului situația e neschimbată. În Polonia rusească, pe mai multe secțiuni ale frontului, s'au iscat mari lupte, fiindcă rușii, aruncând în luptă mari rezerve, au început contraatacuri. Toate încercările aceste, cari au avut de scop reocuparea teritorului pierdut, au eșuat pe deplin. Un singur corp de armată de al nostru, a respins cu mare violență cinci atacuri de ale dușmanului. La valea Por și cursul Visnica ne luptăm. Pe ambele lături ale Studziank-ului trupele noastre, pe un front de mai mulți kilometri, au pătruns în pozițiile inamicului și l-au respins din ele, cauzându-i pierderi imense. Prin aceasta am făcut prizonieri peste o mie ruși și am capturat trei mitralieze și trei tunuri. Am ocupat prin lupte vehemente culmile, ce se estind spre ost de Krasnik.

Frontul italian. La Isonzul inferior inamicul din nou a dat un atac violent. După o luptă cruntă, am respins pe deplin pe italieni. La frontiera Carintiei și Tirolului se dau lupte de artilerie.

Ieri italienii au făcut noi eforturi, ca să ocupe platoul dela Doebodo. Pe sectorul dela Redipuglia au avut loc bombardări cu tunuri de calibru mare, după cari patru divizii de infanterie italiană au dat atac asupra noastră, care a condus la aprigi duele de baionetă. Vitezele noastre ariergarde prin un contraatac au alungat pe inamic de pe culme. Nizuințele inamicului, ca să se apropie de pozițiile noastre, situate la Voltschach, spre vest de Tolmein și ost de Krn, le-am nimicit la început. Vânătorii alpini, cari au încercat să atace un punct de operațiune de al nostru de pe aceasta regiune, au fost siliți să se retragă după lupte aprigi, date din apropiere. Pierderile italienilor în tot locul sunt mari.

În seara de 2 Iulie, la nord pe marea Adriatică, am nimicit torpilorul italian »170 S.«

Frontul balcanic. Au avut loc numai lupte de frontieră.

Budapesta, 5 Iulie. (Oficial).

Frontul rusec. Lupta dela Krasnik—Zamosc se desfășoară favorabil pentru aliați. În special trupele noastre au secerat frumoase succese la Krasnik, și pe ruși i-au silit să se retragă de pe partea aceasta de front.

Frontul italian. La Isonzo-ul inferior din atacurile repetite ale italienilor, s'au iscat lupte mari și violente, pe care le continuă cu cea mai mare vehemență cavaleria și artileria.

Diverse.

Din cauza sfintei sărbători (N. sf. Ioan Bot.), nrul proxim al ziarului nostru va apărea Sâmbătă în 10 a l. c. la orele îndatinate.

Czernin și von Busch în audiență la ministrul României. Ambasadorul austro-ungar, contele Czernin, Vineri a cercetat pe ministrul prezident Brătianu și s'au întreținut mai mult timp.

În 3 crt. Ambasadorul Germaniei von Busche a vizitat pe Brătianu, cu care s'a întreținut o jumătate de oră.

D. N. Filipescu, succesorul lui Lahovary. În urma morții lui Ioan Lahovary comitetul executiv al partidului conservator, a ținut în 30 Iunie o ședință, în care s'au luat decizii referitoare la situația internă și externă politică. Ședința a fost prezidată de d. Olănescu. La propunerea dlor Mișu Cantacuzino, principele Calimachi și Gradișteanu a fost proclamat în unanimitate dl Nicu Filipescu de președinte al grupării disidente din partidul conservator. În cuvântul de mulțămire dl Filipescu a făcut panegiricul decedatului Lahovary.

Sfortările împătritei înțelegeri. „Utro“ publică următoarele declarații expuse de un consul al ententei în Sofia: Ultimele evenimente din Galiția în mod imperativ ne silesc să ne orientăm la statele din Balcani. Proiectul, pe care îl vom prosterne guvernului bulgar va fi de așa, că va exclude trăgănarea îndelungată a răspunsului. Eșecul rușilor în Galiția silesc împătrita înțelegeri, în special pe Rusia ca de urgență să-și asigure ajutorul vre-unui stat din Balcani. La aceasta ziarul „Utro“ observă următoarele: În cercurile noastre politice dominează opinia, că și aceasta încercare desperată a ententei va suferi catastrofă. Bulgaria tot așa de puțin se va angaja la o politică de aventuri, ca și România.

Italianii contra Grecilor. Ziarul „Stampa“ după informațiile primite din Roma anunță, că Italianii nu pot privi pasiv luarea în posesiune a Beratului de către bandele grecești. Guvernul italian așteaptă informații definitive, căci dacă ele vor confirma pătrunderea grecilor în Albania, guvernul italian va ridica contra acestora protest la Atena și va lua astfel de dispoziții, cari vor apăra

cât se poate de energic interesele sale din Albania.

Impătrita înțelegeri nu ofere Bulgariei recompensă teritorială. Din Niș se anunță: „Odiek“ oficiosul guvernului sârb publică depeșa unui politician francez din anturajul ministrului de externe. Despre revindicările teritoriale ce-i compet Bulgariei, politicianul francez declară următoarele: Bulgariei nici în cazul unei participări la actualul războiu în favoarea ententei, nu-i vom ceda recompensațiuni teritoriale. Situația statelor Balcani în prezent e de așa încât nu se poate egaliza. Nici Sârbia nici Grecia pe lângă orice contraserviciu, nu sunt de acord să conceadă Bulgariei o parte din teritoriul lor, nici divergența de interese a puterilor ententei nu ne permite să facem recompensațiuni teritoriale.

Comunicatul acesta, de caracter semi-oficios, a produs mare consternație atât în cercurile politice din Sârbia cât și cu celea din Bulgaria.

† **Petru Mocsonyi.** Ni-se comunică vestea tristă, că Petru de Mocsonyi, ofițer în armata austro-ungară, a murit moarte de erou la 24 Iunie n., în jurul Lemberg-ului. Decedatul este fiul cel mai mare a regretatului Eugen de Mocsonyi. După terminarea studiilor agricole a trăit acasă, ocupându-se cu lucrarea averii părintești. La izbucnirea războiului a fost chemat sub arme; a luat parte la campania din Galiția, unde a murit fiind grav rănit de un proiectil dușman, la vârstă de abia 30 ani.

Odihnească în pace!

Inceperea tratatelor de pace ar da anză la revoluție în Rusia. „Köln. Ztg.“ după o depeșă sosită din Stockholm ziarului „Swenska Dagblad“ scrie, că pe lângă toate nemulțumirile, populația nu vrea să audă de pace. Dacă guvernul ar începe tratative de pace, curentul antidinastic din Rusia, ar provoca mari revolte. Situația actuală a războiului nu ofere Rusiei prospecte pentru o pace cinstită. De aceea e foarte probabil, că Rusia dorește continuarea războiului în speranța, că timpul va aduce o întorsătură favorabilă.

Armamente pentru Sârbia. „Bud. Tud.“ — După știrile din Salonic ententa și acum transportă pentru Sârbia munițiuni pentru războiu. Așa în 25 Iunie a transportat din nou din Saloniki prin Üsküb la Niș două vagoane cu alimente, aeroplane, 17.000 ghete americane, 34 lăzi cu gloanțe, și 2000 cutii conservă. Tot atunci a plecat și un spital sanitar, compus din 4 medici englezi, 1 grec și 4 verterite.

Manevrări grecești în Macedonia. Comunicatele din Atena anunțau că în decursul lunii Iulie vor avea loc în Macedonia mari manevre la cari vor lua parte mai multe contingente de armată.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Augustin Grușița.

La subsemnata societate se caută pentru aplicare imediată
o CALFĂ și un UCENIC.
Condițiuni favorabile.

„Consum“
societate comercială Blaj.